

Focus Detaljplan

Nyheter i version 25.1

SOKIGO

PART OF ADDNODE GROUP

© Sokigo AB
2025

Detta verk är skyddat av upphovsrättslagen och får ej helt eller delvis mångfaldigas!

© Sokigo AB
Tel 08-23 56 00
www.sokigo.se
2025-01-20

1	Focus Detaljplan 25.1	4
1.1	Inledning	4
1.2	Föreskrifter och allmänna råd från Boverket	4
1.3	Reviderad Planbestämmelsekatalog från Boverket	4
1.4	AutoCAD-versioner	4
1.5	Servicepack Windows	4
1.6	Template	4
1.7	Nationella specifikationer för detaljplaner	4
1.8	Leverans till Lantmäteriets nationella plattform	5
1.9	ISM	5
1.10	Leverans till Lantmäteriets nationella plattform – Användarmanual och filmer	5
2	Sömlöst flöde mellan Focus och GEOSECMA Fysisk Planering	6
3	Ny planbestämmelsekatalog	8
4	Ny inloggningsruta	9
5	Tvåstegsverifiering	10
6	Egenskapsgränser och egenskapsytor	11
6.1	Formulering i legenden – Egenskapsbestämmelse inom hel användningsyta	11
6.2	Formulering i legenden – Egenskapsbestämmelse som regleras via sekundär egenskapsgräns	12
6.3	Beteckning med variabelvärde	13
6.4	Möjlighet att lämna text-rutor tomma vid export till NGP	14
7	Utökad importfunktionalitet – WMS, WFS och Shape	15
7.1	Importfunktioner	15
7.2	WMS	16
7.3	WFS	17
7.4	Shape	19
8	Hämta koordinatsystem från xref	21
9	Vänd pilen för minsta/största lutning	22
10	Absolut lägesosäkerhet	23
11	Förtydligande i Geometrikontrollen	24
12	Parentes	25
13	Export till NGP	26
13.1	Webbaserad användammanual Focus DP till NGP	26
14	Hjälpdokument	27
15	Mindre justeringar på befintliga funktioner	28
16	Integration mellan Focus Detaljplan och PlanDirekt	29
16.1	Detaljplan kopplad till PlanDirekt	29
16.2	Uppdatera alla motiv samt Syfte	29
16.3	Länk till planbeskrivning	30
16.4	Konfiguration av PlanDirekt	30

1 Focus Detaljplan 25.1

1.1 Inledning

Denna dokumentation beskriver de nya och förbättrade funktioner som finns i Focus Detaljplan version 25.1.

Focus Detaljplan finns i två varianter.

- Focus Detaljplan med stöd för AutoCAD finns i ny version 25.1.
- Focus Detaljplan Total med inbyggd CAD finns i ny version 25.1.

Båda Focus-varianterna har i huvudsak samma funktionalitet och beskrivs därför gemensamt under namnet Focus Detaljplan i detta dokument. Om någon funktion är specifik för enbart en av varianterna framgår det tydligt i texten.

1.2 Föreskrifter och allmänna råd från Boverket

Focus Detaljplan 25.1 har fullt stöd för Boverkets föreskrifter om detaljplan och allmänna råd om redovisning av reglering i detaljplan som beslutades 1 oktober 2020. För planer som påbörjas efter 1 jan 2022 är det obligatoriskt att följa föreskrifterna.

1.3 Reviderad Planbestämmelsekatalog från Boverket

Focus Detaljplan har stöd för reviderad planbestämmelsekatalog från Boverket daterad 2 maj 2024 i xml-filen med namn BFS_2024_05_02_Bestammelsekatalog. Revideringarna i denna katalog är inte så omfattande.

Ritningar skapade i äldre Focusversioner kan öppnas och arbetas vidare med i den nya versionen. Ritningar som har öppnats och sparats i version 25.1 kan inte arbetas vidare med i tidigare versioner.

Det är viktigt att inte byta xml-fil i pågående arbete. Vill du jobba med en nyare xml-fil i ett äldre planprojekt måste du rita om planen på nytt från början med ny xml-fil. Gränser kan enkelt konverteras men beteckningar och ytor måste skapas på nytt.

1.4 AutoCAD-versioner

Focus Detaljplan 25.1 fungerar på AutoCAD 2025 och 2024. Nytt installationspaket ska skapas vid uppgradering av AutoCAD-version.

1.5 Servicepack Windows

Det är viktigt att Windows har de senaste uppdateringarna för att Focus Detaljplan ska fungera korrekt. Kontakta din IT-enhet om du är osäker.

1.6 Template

Template innehåller inga förändringar.

1.7 Nationella specifikationer för detaljplaner

Focus Detaljplan 25.1 har stöd för de nationella specifikationerna för detaljplaner som tagits fram av Lantmäteriet och publicerades den 1 januari 2021. Version 4.0 av specifikationerna gäller för version 25.1, ingen ny revidering ingår alltså i denna version.

1.8 Leverans till Lantmäteriets nationella plattform

Focus Detaljplan 22. 3, 23.1, och 25.1 har alla stöd för nationella specifikationerna version 4.0, som Lantmäteriet anser ska användas vid leverans till nationella geodataplattformen.

1.9 ISM

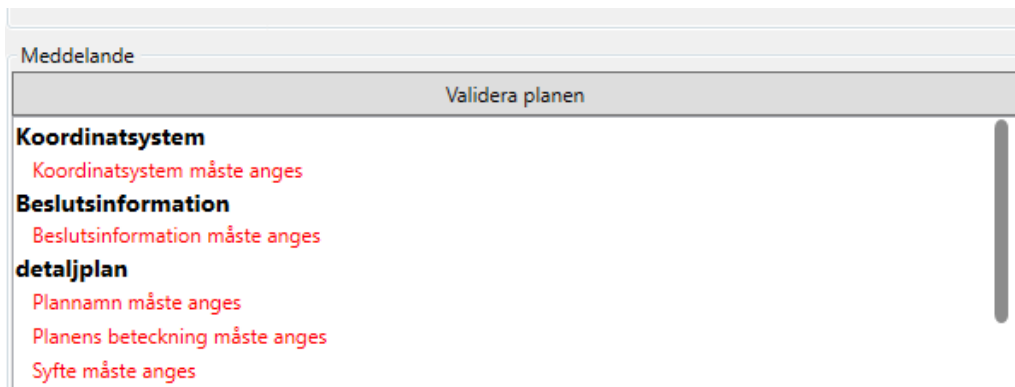
ISM-adaptorn för 2025 kommer i en senare release – Mer info kommer så fort den är klar.

1.10 Leverans till Lantmäteriets nationella plattform – Användarmanual och filmer

Det finns nu en sida där vi samlar filmer och instruktioner över leveransen till nationella geodataplattformen: [Användarmanual leverans till NGP](#)

Nytt på sidan är en film som visar alla obligatoriska moment vid leverans av en detaljplan som vunnit Laga Kraft, och som ska följa föreskriften för detaljplan (är påbörjad efter 2022-01-01).

Tänk på att ALLTID läsa igenom varningarna som Focus visar i fliken Planinformation. Dessa behöver åtgärdas innan du exporterar planen till geoJson, Validerar eller exporterar till NGP:

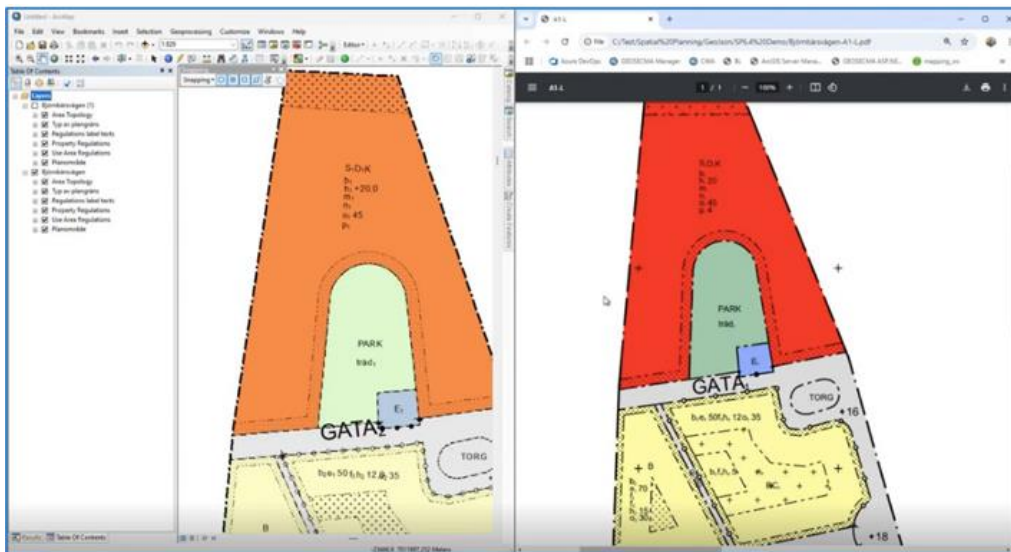
2 Sömlöst flöde mellan Focus och GEOSECMA Fysisk Planering

En efterlängtat nyhet för dig som arbetar med Focus Detaljplan är den utökade möjligheten för utbyte med GEOSECMA Fysisk Planering.

När Boverkets förskrift om detaljplan (BFS 2020:5) trädde i kraft räckte inte längre SIS-standarden för utbyte av detaljplaner (SS 637040:2016). GeoJSON-formatet som nu används för utbyte av detaljplaner mot den nationella geodataplattformen håller inte samma information och detta skapade en situation som gjorde det svårt att utbyta detaljplaner mellan olika program. Det har lett till merarbete och extra handpåläggning, vilket inte gynnar samhällsbyggnadsprocessen.

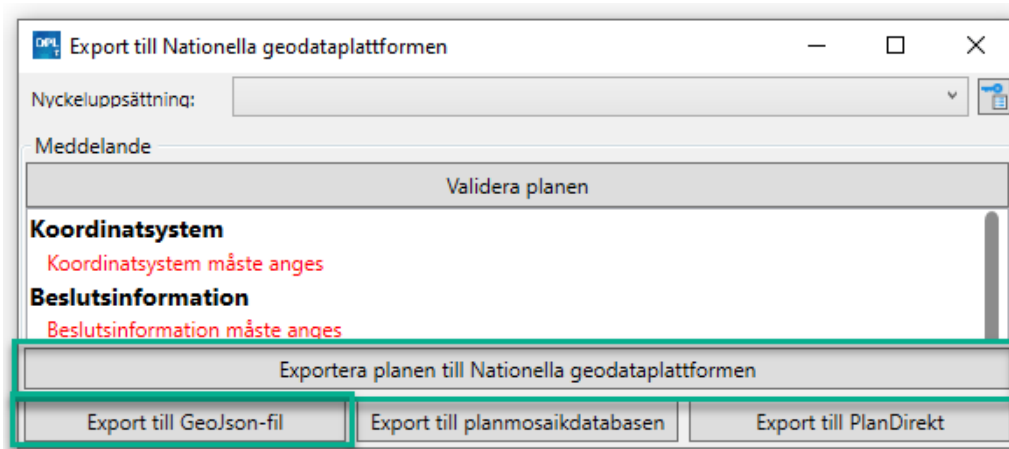
Därför är vi glada att berätta om hur vi har adderat den nya utbytesfilen "symb.json", som gör att du enkelt kan överföra detaljplaner mellan Focus Detaljplan och GEOSECMA Fysisk Planering, med rätt utseende och innehåll. Det innebär att detaljplanens beteckningar med automatik får rätt placering, storlek, index och rotation. Information om huvudsaklig användning finns också med, vilket ger ytorna rätt färg.

De digitala detaljplanerna blir tillgängliga i planmosaikerna i GEOSECMA for ArcGIS och hela organisationen, vilket gör det enkelt att presentera, analysera och dela planinformation både internt och externt.

Kräver GEOSECMA Fysisk planering version 10.9.1 SP6.4 eller senare, samt Focus Detaljplan version 25.1

Filen skapas med automatik när du gör en export av en detaljplan enligt nationella specifikationerna för detaljplan, enligt något av alternativen (Exportera planen till Nationella geodataplattformen eller Export till GeoJson-fil):

Du kommer få två stycken filer, men där en har **symb.json** tillagt i fil-namnet.

Båda filerna behöver skickas till den som ska importera planen med korrekt utseende.

Ska du importera en plan med symb.json gäller samma sak, du behöver då båda json-filerna.

3 Ny planbestämmelsekatalog

Focus Detaljplan har stöd för reviderad planbestämmelsekatalog från Boverket daterad 2 maj 2024 i xml-filen med namn BFS_2024_05_02_Bestammelsekatalog.

Välj bestämmelsekatalog

Standard: Lantmäteriet
Anpassad för leveranser till geodataplattformen

Katalog: BFS_2024_05_02_Bestammelsekatalog

Information:

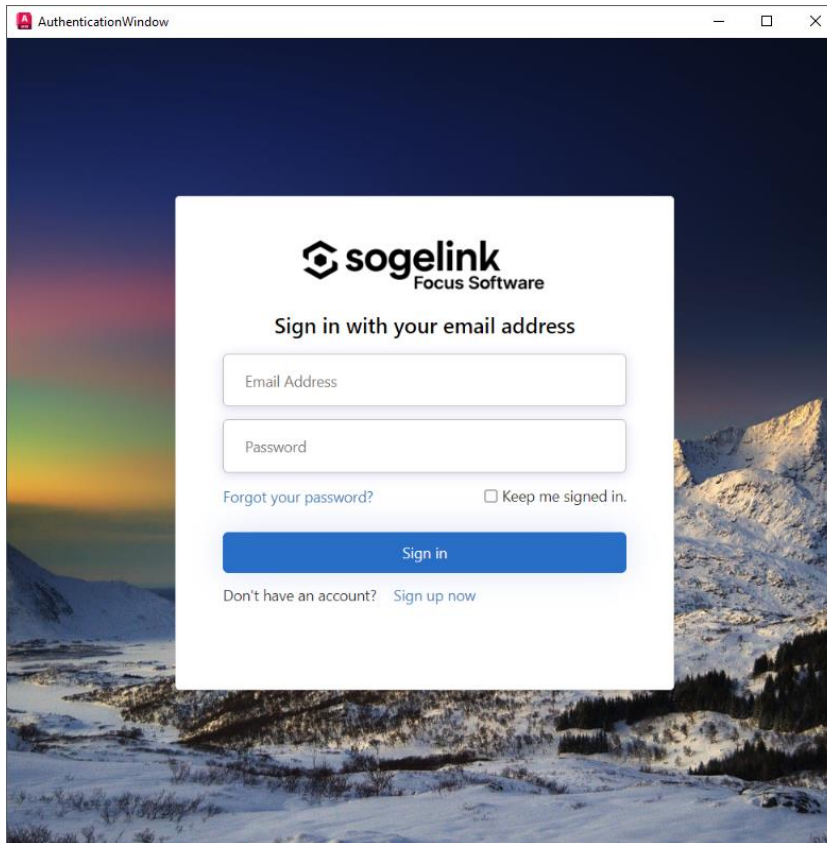
- Export stöd
 - Stöder Lantmäteriets g... Full
 - Stöder SIS-GML Partiell
- Giltighetsperiod för standarden
 - Giltig från 2020.09.30
 - Giltig till Pågående
- Katalog
 - Katalogversion 2024-05-02

Välj katalog manuellt Ok

4 Ny inloggningsruta

Inloggning i Focus Detaljplan sker nu genom Min Side. Vid start av programmet kommer nedan ruta upp. Du fyller i din e-post och lösenord till Focus precis som förut.

Om du inte vill att rutan ska dyka upp vid nästa uppstart av programmet, bocka i rutan ”Keep me signed in”

AuthenticationWindow

sogelink
Focus Software

Sign in with your email address

Email Address

Password

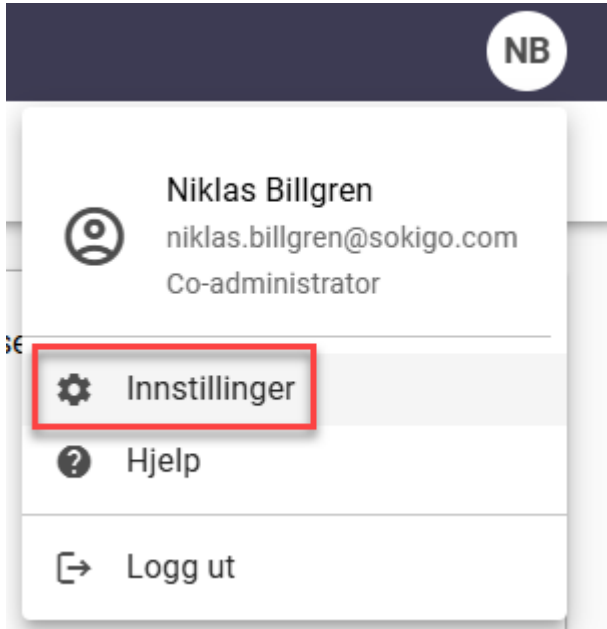
[Forgot your password?](#) Keep me signed in.

Sign in

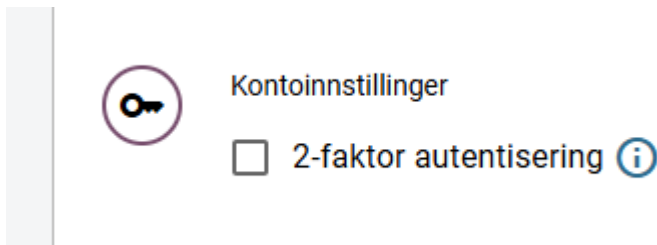
[Don't have an account? Sign up now](#)

5 Tvåstegsverifiering

På Min Side (<https://minside.focus.no/>) kan du bocka i så inloggningen till programmet sker genom en tvåstegsverifiering.

Längst ner på sidan:

Bocka i rutan och klicka sedan på "Lagre profilvalg"

Vid nästa uppstart av programmet kommer du behöva logga in med både e-post och lösenord, samt via autentiseringen.

6 Egenskapsgränser och egenskapsytor

6.1 Formulering i legenden – Egenskapsbestämmelse inom hel användningsyta

Formuleringen för om en egenskapsbestämmelse gäller inom hela användningsytan, har ändrats. Numera är det inte standardinställning att detta syns i legenden, och formuleringen har ändrats till (**Avgränsas av användningsgräns**). Funktionen finns fortfarande kvar, men du måste aktivera den om du vill använda den för att förtydliga bestämmelsen. Vi ha tagit bort den som standardinställning, efter påpekanden om att den inte följer allmänna rådet.

Rivningsförbud

r₁ Byggnad får inte rivas. (Avgränsas av användningsgräns)

Vill ni ändå använda den, finns möjligheten att ta fram funktionen igenom, genom att bocka för den i Planbestämmelser – Inställningar för planbestämmelser:

The screenshot shows a dialog box titled "Inställningar för planbestämmelser" with a close button (X) in the top right corner. The dialog contains several settings, all of which are checked with a green checkmark:

- Läs objekt från xRef
- Använd underrubriker
- Använd generaliserade bestämmelser
- Beteckning med variabelvärde
- Automatiskt index: Kolla om det finns berörda bestämmelser som också bör ändras
- Visa information om sekundär egenskapsgräns i legenden
- Visa vertikal avgränsning i legenden
- Visa parentes i legenden
- Visa att egenskapsbestämmelser avgränsas av användningsgräns i legenden** (highlighted with a red box)
- Visa giltighetstid och börjar gälla i legenden

Below the checked options, there are three sections:

- Lagstöd format:** A text input field containing ". {kapitel} kap. {paragraf} § {stycke} st" with a dropdown arrow on the right.
- Stil:** A dropdown menu currently set to "Standard".
- Two buttons at the bottom: "Detaljer" and "Spara stil".

6.2 Formulering i legenden – Egenskapsbestämmelse som regleras via sekundär egenskapsgräns

Det finns nu en möjlighet att ha olika rubriker för egenskapsbestämmelser som regleras via egenskapsgräns, respektive sekundär egenskapsgräns.

Rubriken ser ut enligt nedan (grön markering):

GRÄNSBETECKNINGAR

--- Användningsgräns
 — + — Sekundär egenskapsgräns

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS
Huvudmannaskap

a₁ Huvudmannaskap är angivet som . *Bestämmelsen har inte tolkats*

Skydd av kulturvärden

q₂

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR ALLMÄN PLATS
Avgränsas via sekundär egenskapsgräns

Skydd av kulturvärden

q₁ Byggnadsdel är angivet som . *Bestämmelsen har inte tolkats* .

Funktionen finns i Planbestämmelser – Inställningar för planbestämmelser:

Inställningar för planbestämmelser [X]

- Läs objekt från xRef
- Använd underrubriker
- Använd generaliserade bestämmelser
- Beteckning med variabelvärde
- Automatiskt index: Kolla om det finns berörda bestämmelser som också bör ändras
- Visa information om sekundär egenskapsgräns i legenden
- Visa vertikal avgränsning i legenden
- Visa parentes i legenden
- Visa att egenskapsbestämmelser avgränsas av användningsgräns i legenden
- Visa giltighetstid och börjar gälla i legenden

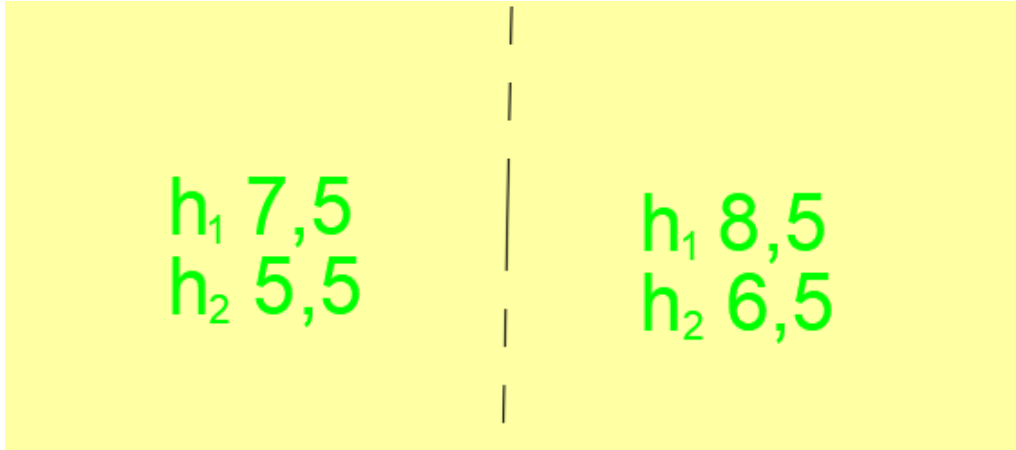
Lagstöd format
 [X] [v]

Stil

6.3 Beteckning med variabelvärde

Egenskapsbestämmelser har möjlighet att visa variabelvärde i såväl plankarta som legenden.

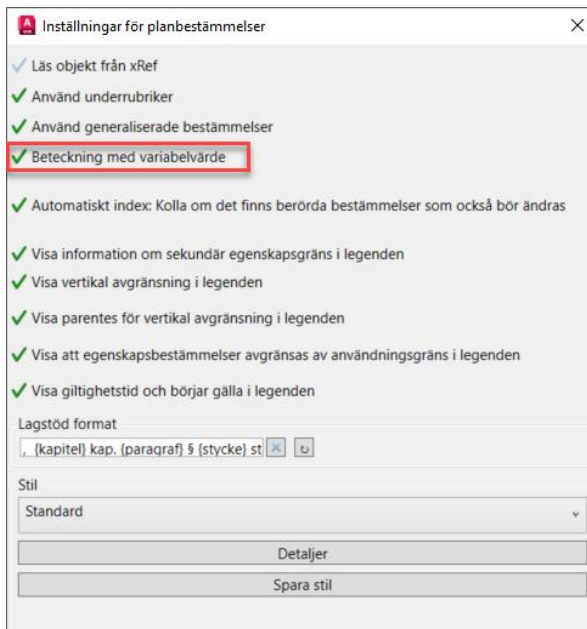
Plankarta:

Legend:

<i>Höjd på byggnadsverk</i>	
h_1 0,0	Högsta nockhöjd är angivet värde i meter.
h_2 0,0	Högsta nockhöjd är angivet värde i meter över angivet nollplan.

Funktionen aktiveras i rutan för Inställningar för planbestämmelser genom att bocka i texten för Beteckning med variabelvärde.

Tänk även på att ändra index om bestämmelserna har olika variabelvärde, men ska ha samma index.

Detta görs antingen när du sätter in bestämmelsen, i fliken för legenden, eller via Multi Editor.

6.4 Möjlighet att lämna text-rutor tomma vid export till NGP

Det finns nu en möjlighet att lämna ej obligatoriska text-rutor i bestämmelsekatalogen, tomma, vid leveransen till nationella geodataplattformen. Tidigare har dessa fält behövts fyllas med ex en punkt, men nu finns möjligheten att lämna rutan utan åtgärd.

▼ Placering (1)

✓ p# 1 ✓ Byggnad ska placeras minst 4.5 meter från fastighetsgräns [text:text]

4,5

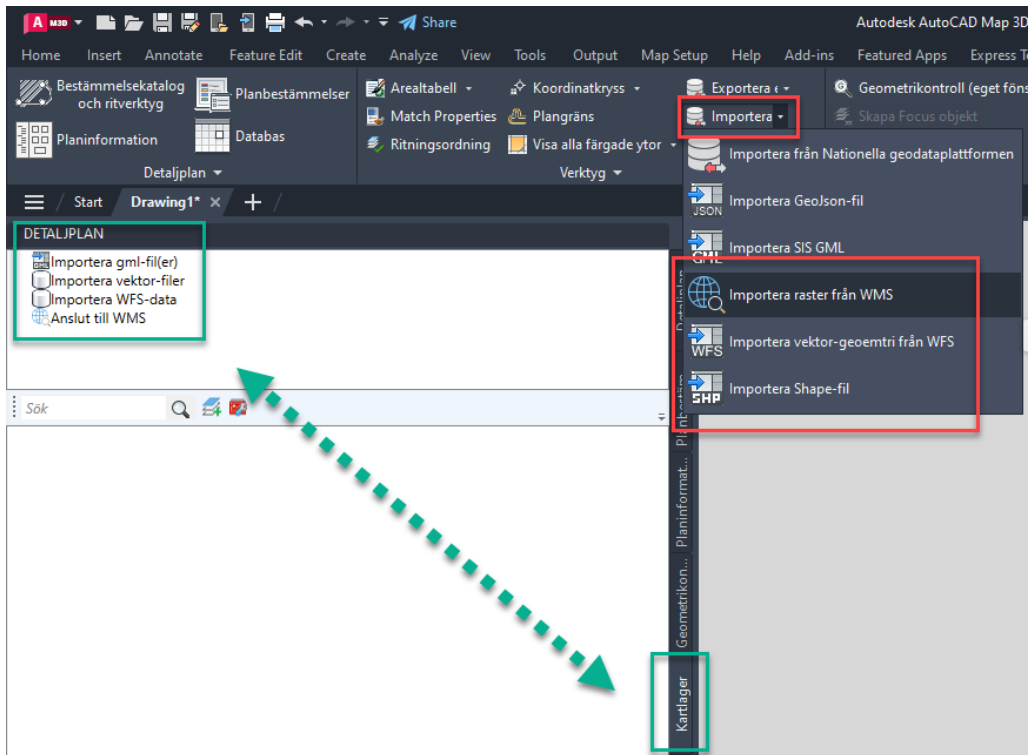
text

7 Utökad importfunktionalitet – WMS, WFS och Shape

7.1 Importfunktioner

Importfunktionerna för wms, wfs och shape har utökats i ny version. Nytt är även att såväl wms som wfs nu även går att importera i Focus Total.

Importfunktionerna hittar du antingen under **Import-knappen**, eller i fliken **Kartlager**:

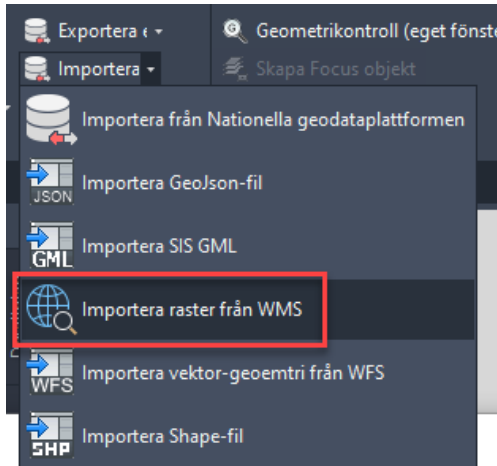

7.2 WMS

WMS-funktionen har utökats med en automatisk uppdatering vid in- och ut-zoomning.

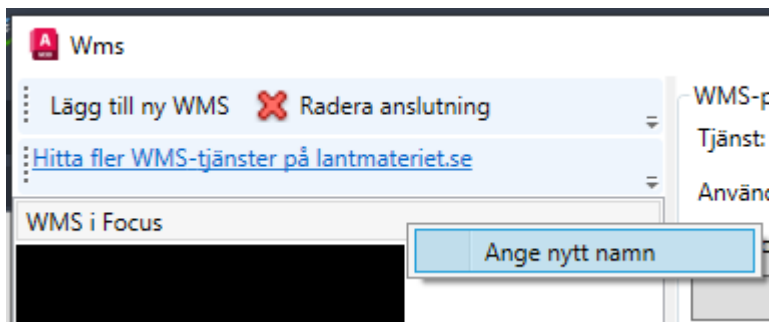
För att importera en wms

Välj ”Importera raster från WMS”:

Klicka på ”Lägg till ny WMS”

Vill du byta namn på uppkoppling, högerklicka på den och välj Ange nytt namn

Fyll därefter i informationen om tjänsten och klicka därefter på Anslut

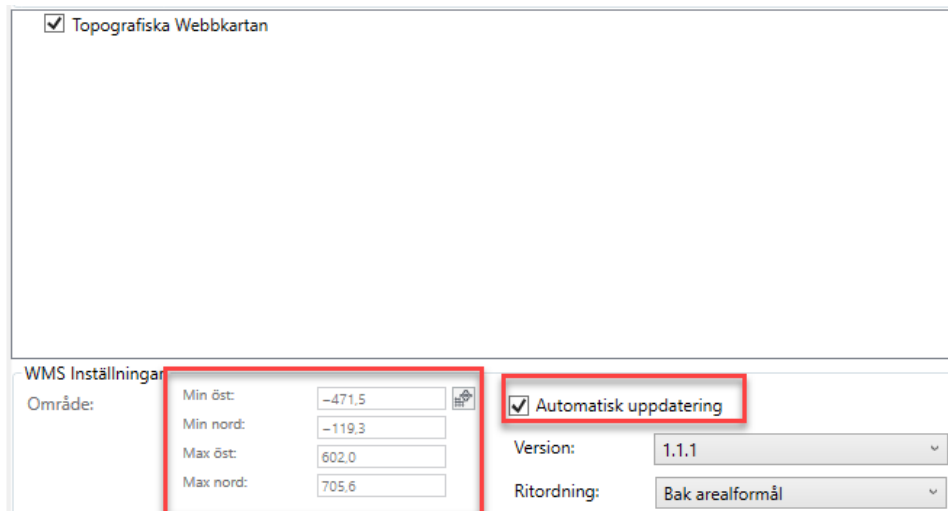
WMS-parametrar	
Tjänst:	<input type="text" value="Länk till tjänster"/>
Användarnamn	<input type="text"/>
Lösenord:	<input type="password"/>
<input type="button" value="Anslut"/> <input type="button" value="Inställningar"/>	

Om allting gått bra, ska du sedan se lagren som finns möjliga att importera.

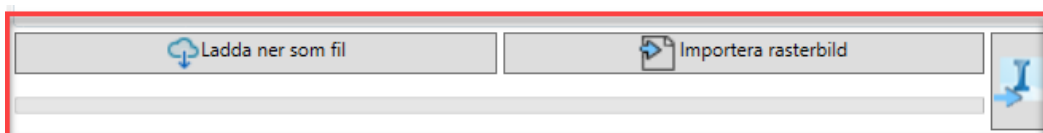
Bocka för det du vill ska visas

Välj om du vill att tjänsten ska uppdateras automatiskt när du zoomar in/ut genom att bocka för ”Automatisk uppdatering”. Om du inte bockar i den, men kommer på i efterhand att du vill att funktionen ska fungera på din wms, gör du det efter importen är klar.

Bockar du inte i den rutan, behöver du välja vilket geografiskt området som ska importeras från tjänsten.

När du är nöjd med dina inställningar ska du välja vilken import som ska göras.

Ladda ner som fil, Importera rasterbild eller Spara GDAL-konfigurationsfil

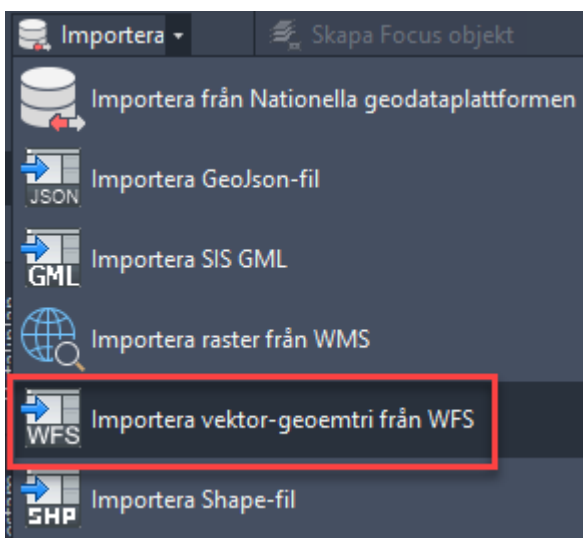
Väljer du Importera rasterbild kommer programmet sedan läsa in din valda wms med tillhörande valt/valda lager.

7.3 WFS

WFS-funktionen är helt ny för såväl Focus Detaljplan som Focus Total. Du kan nu importera wfs utan AutoCad Map/Civil 3D

För att importera en wfs

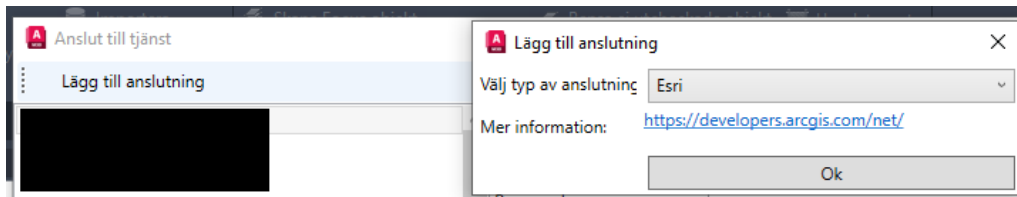
Välj ”Importera vektor-geometri från WFS”:

Klicka på ”Lägg till anslutning”

Välj typ av anslutning

Klicka Ok

Fyll därefter i informationen om tjänsten och klicka därefter på Anslut

Namn på anslutning:

Tjänst:

Brukernamn:

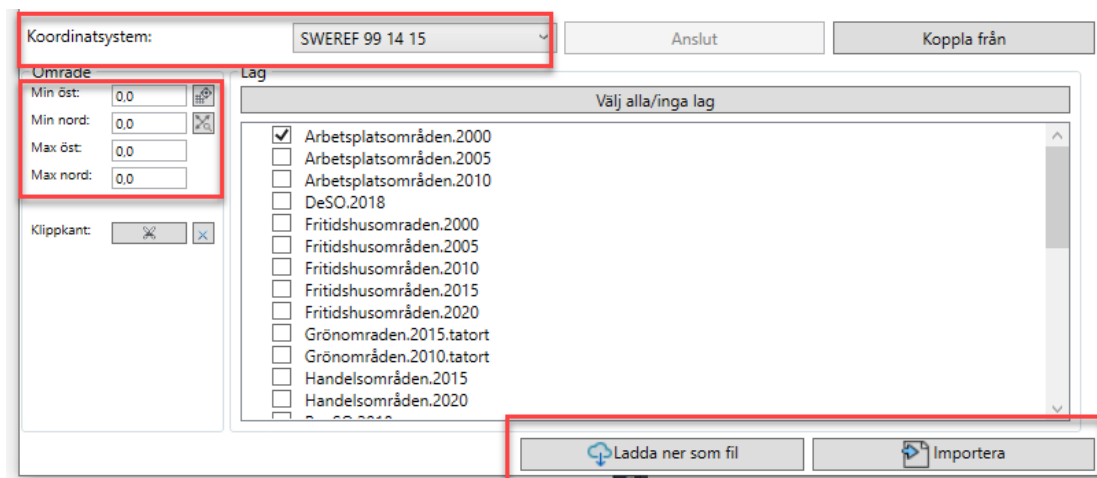
Password:

Om allting gått bra, ska du sedan se lagren som finns möjliga att importera.

Bocka för det du vill ska visas

Fyll i koordinatsystem

Om du vill kan du till vänster välja vilket geografiskt område du vill hämta

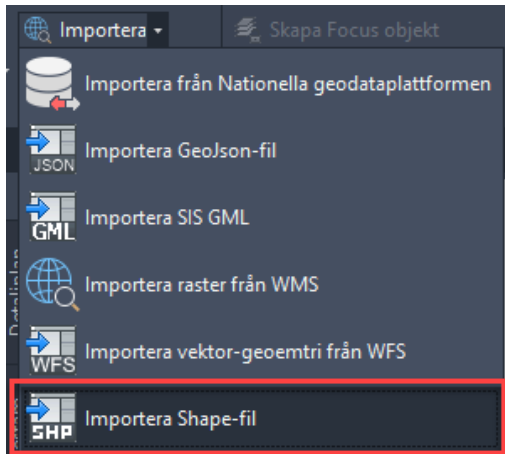
När du är nöjd, klickar du på Ladda ner som fil eller Importera.

7.4 Shape

Utökad shape-funktionalitet med möjlighet att hantera mer avancerade shape-filer, med mer bibehållen information.

För att importera en shape-fil

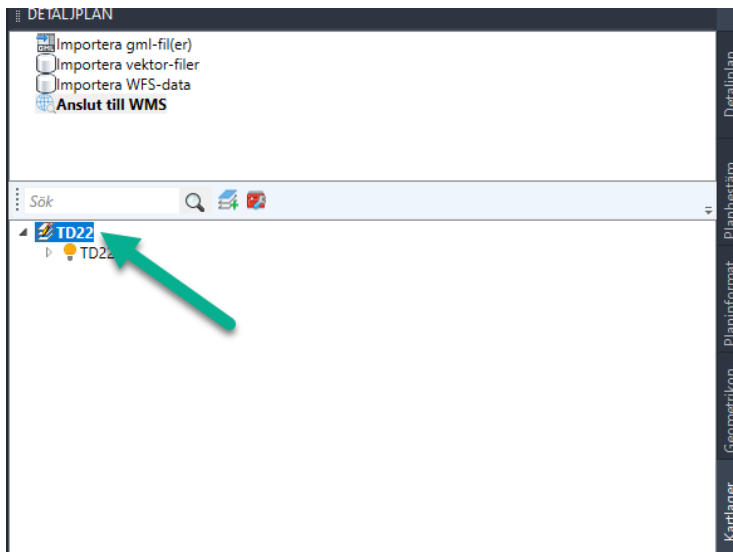
Välj ”Importera Shape-fil”:

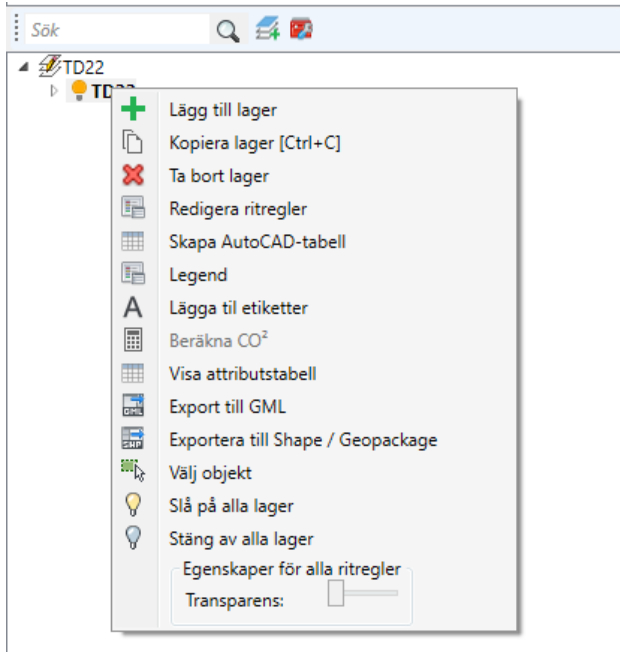
Peka ut din shape-fil och välj Öppna

När filen har lästs in kommer du i fliken Kartlager nu få upp nya verktyg för funktionen.

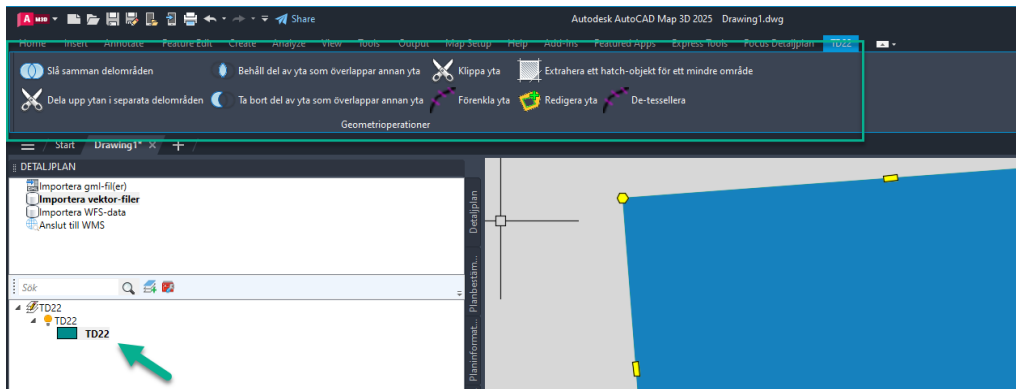
Dubbelklicka på lagret, så zoomar programmet in till filens plats

Högerklickar du på samma lager dyker nedan verktyg upp:

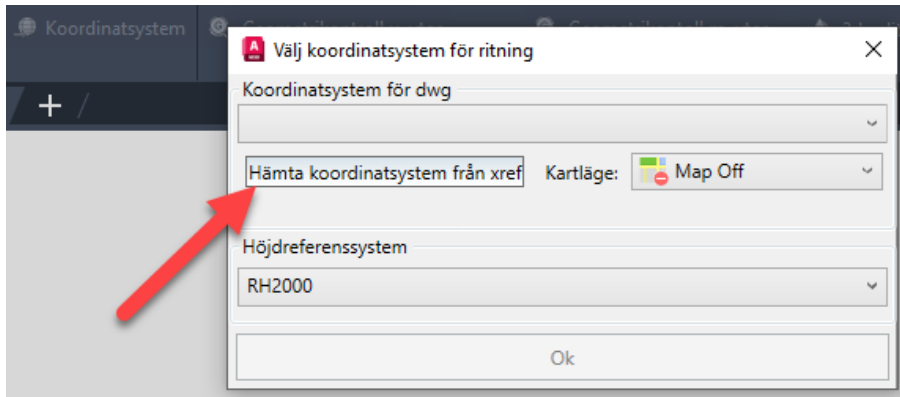
Klickar du på pilen bredvid glödlampan och sedan dubbelklickar på ett enskilt lager, får du redigeringsmöjligheter högst upp i programmet:

8 Hämta koordinatsystem från xref

När du har tagit in en xref finns möjligheten att hämta koordinatsystemet från den, i stället för att själv fylla i.

Klicka på knappen Koordinatsystem – Om xref:fen sedan har information om vilket koordinatsystem den ligger i, kan du klicka på knappen Hämta koordinatsystem från xref:

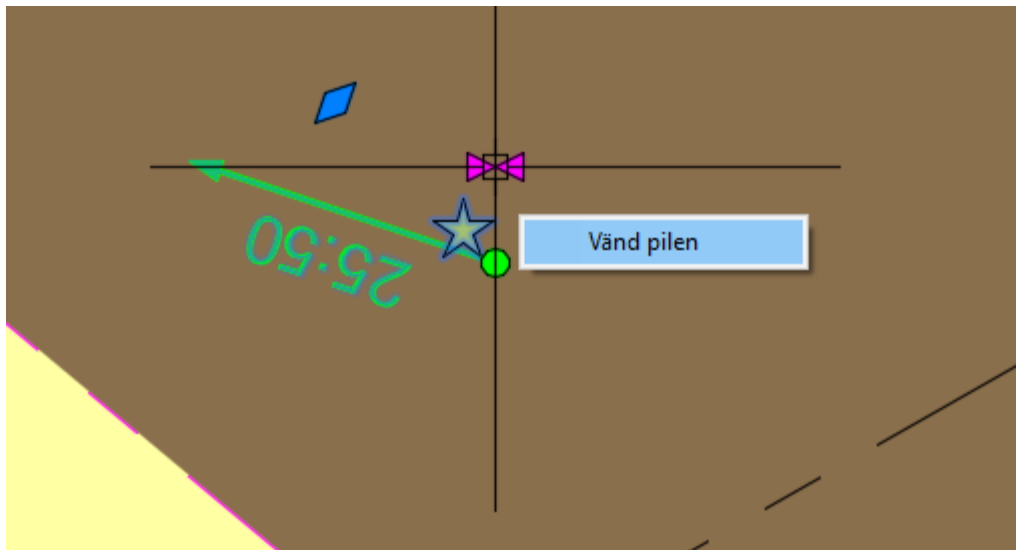

9 Vänd pilen för minsta/största lutning

Möjlighet finns nu för att vända pilen till bestämmelserna om minsta/största lutning:

Användning	Beteckning	Index	Bestämmelseformulering
▼ Allmänna platser (2)			
▼ Utformning av allmän plats (2)			
▼ Markens utformning (2)			
✓	✓ \$65	✓	Minsta lutning är 0:0. (Pilen pekar uppåt)
✓	✓ \$65	✓	Största lutning är 0:0. (Pilen pekar uppåt)
▼ Kvartersmark (2)			
▼ Markens anordnande och vegetation (2)			
▼ Markförhållanden (2)			
✓	✓ \$65	✓	Minsta lutning är 0:0. (Pilen pekar uppåt)
✓	✓ \$65	✓	Största lutning är 0:0. (Pilen pekar uppåt)

Efter att du har satt ut bestämmelsen, klicka på bestämmelsen och ställ sedan musmarkören över de rosa pilarna – och klicka sedan på rutan Vänd pilen. Pilen kommer nu peka mot vänster, i stället för höger. Siffrorna ändrar också plats.

10 Absolut lägesosäkerhet

För att fylla i absolut lägesosäkerhet på en yta, markera stjärnan – Högerklicka och välj Properties.

Nästan högst upp under Geometribeskrivning har du nu möjlighet att lägga in absolut lägesosäkerhet för ytan (stjärnan), både vad gäller plan och höjd.

Om inget fylls i, kommer inget värde följa med vid export. Det ska alltså enbart fyllas i när ytan har en lägesosäkerhet.

11 Förtydligande i Geometrikontrollen

Det finns två typer av varningar i geometrikontrollen, vilka vi nu har förtydligat.

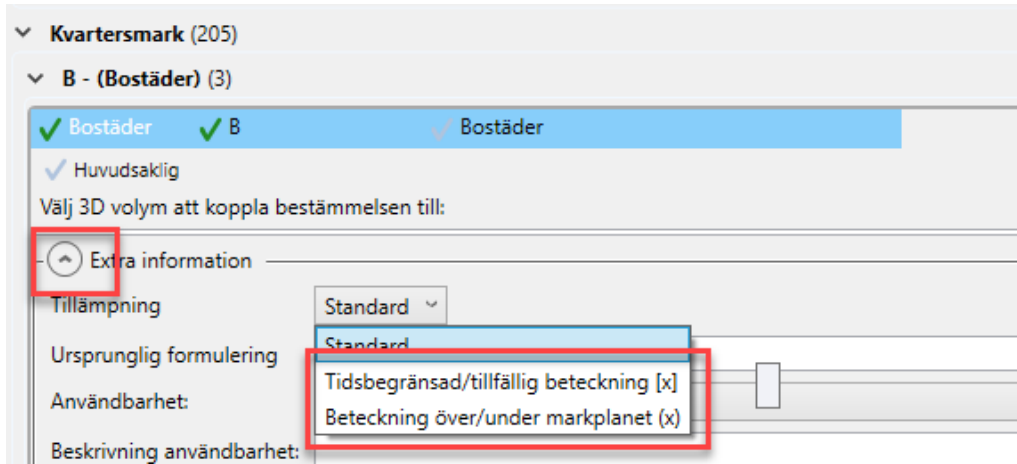
Fel = Geometriskt fel som måste åtgärdas

Information/Uppllysning = Bör ses över, men behöver inte åtgärdas. Är mera ett tips över något som kan vara fel, men där du efter kontroll själv väljer om det ska åtgärdas, eller om allting är som det ska.

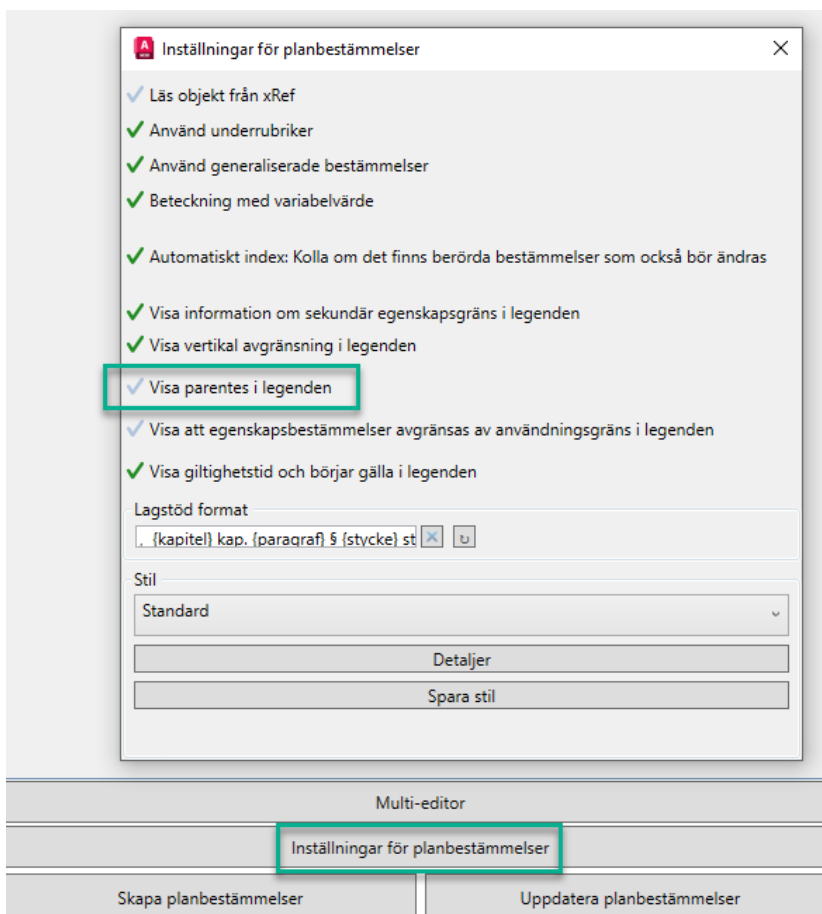
Fel: Geometriskt fel som måste åtgärdas
Information/Uppllysning: Bör ses över

12 Parentes

Vi har tagit bort funktionen som automatiskt skapar parentes på bestämmelser som har en kropp (3D). I stället får du som användare manuellt välja om du vill ha en parentes eller inte. Du väljer det här:

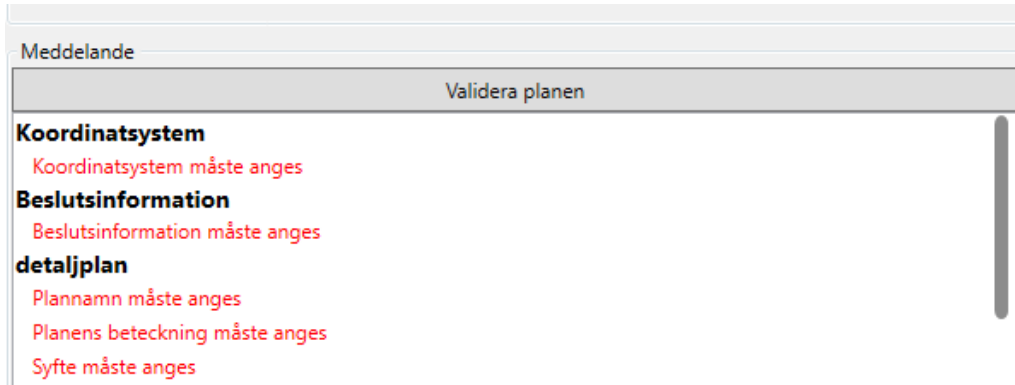

Vill du sedan att parentesen inte ska synas i legenden, kan du ta bort den genom att bocka ur funktionen i Planbestämmelser – Inställningar för planbestämmelser

13 Export till NGP

Tänk på att ALLTID läsa igenom varningarna som Focus visar i fliken Planinformation. Dessa behöver åtgärdas innan du exporterar planen till geoJson, Validerar eller exporterar till NGP:

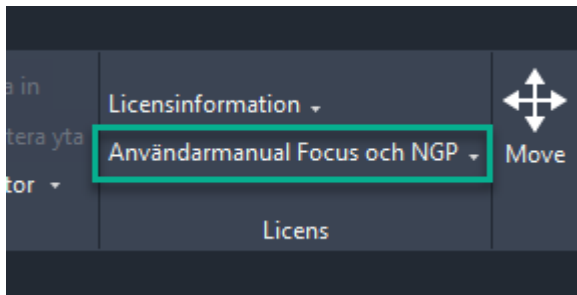

13.1 Webbaserad användmanual Focus DP till NGP

För att förenkla hanteringen har vi tagit fram en webbaserad användarmanual Focus DP till NGP som innehåller samma information som nedanstående pdf-dokument med kompletterande filmer och fler bilder.

14 Hjälpdokument

Vi har tagit bort ett antal av Hjälpdokumenterna, och hänvisar i stället till sidan där vi samlat informationen om Focus och NGP. Du når sidan genom att klicka på ikonen:

15 Mindre justeringar på befintliga funktioner

Buggen som gjorde att bestämmelser blev röda när du använde "Copy Selection" och satte ut mer än en ny stjärna åt gången är nu åtgärdad.

Tidigare uppstod detta problem när du kopierade en stjärna med hjälp av "Copy Selection"-funktionen och därefter försökte sätta ut flera nya stjärnor på olika platser i plankartan, vilket resulterade i att bestämmelserna blev röda. Nu fungerar denna funktion som förväntat, och du kan utan problem kopiera en stjärna och placera ut nya stjärnor på flera ställen i plankartan utan att några bestämmelser blir felaktigt markerade.

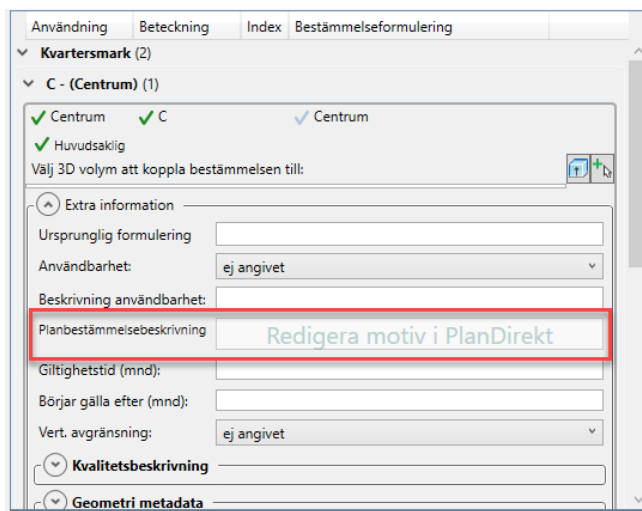
16 Integration mellan Focus Detaljplan och PlanDirekt

OBS! Detta kapitel vänder sig enbart till dig som har PlanDirekt!

PlanDirekt är ett fristående webbaserat verktyg från Sokigo för att skapa, redigera och presentera digitala planbeskrivningar enligt Boverkets föreskrifter. Focus Detaljplan och PlanDirekt är integrerade med varandra och i Focus Detaljplan finns nedanstående funktioner tillgängliga för de Focusanvändare som även har PlanDirekt.

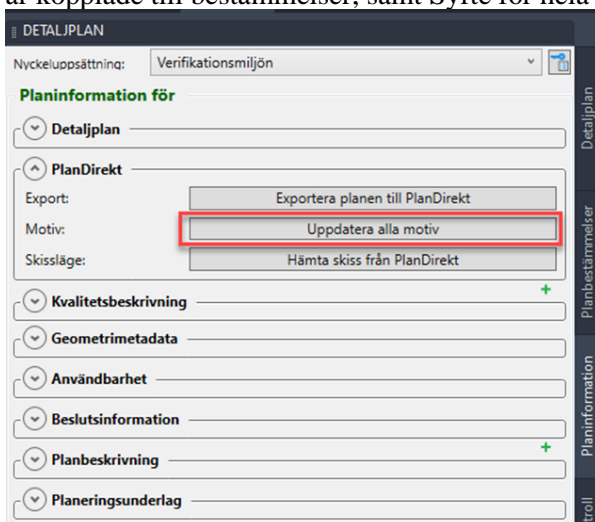
16.1 Detaljplan kopplad till PlanDirekt

Rutan för Planbestämelsebeskrivning (Motiv) är låst för redigering i Focus efter att planen har exporterats till PlanDirekt en gång. Allt skapande av motiv och redigering av motiv, sker i PlanDirekt och exporteras sedan till Focus via knappen som beskrivs i nästa avsnitt.

16.2 Uppdatera alla motiv samt Syfte

För att uppdatera motiven från PlanDirekt till Focus, används nu knappen under PlanDirekt i fliken Planinformation. När du klickat på den uppdateras alla motiv som är kopplade till bestämmelser, samt Syfte för hela planen.

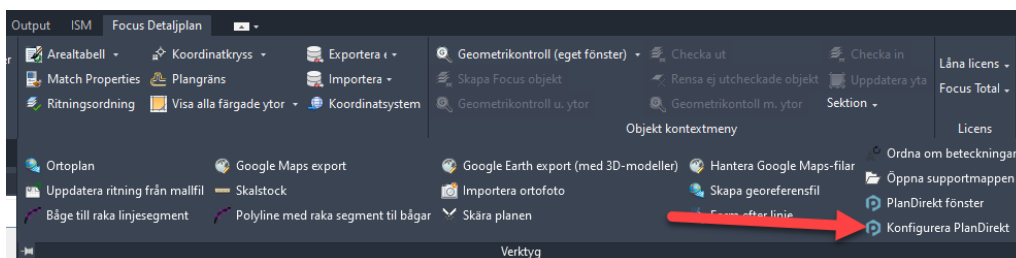
Knappen blir synlig efter att planen har exporterats till PlanDirekt, samt du har fyllt i konfigurationen för PlanDirekt.

16.3 Länk till planbeskrivning

Det är nu möjligt att länka flera planbeskrivningar till samma detaljplan i fliken Planinformation. Användbart vid ex ändringsplaner.

16.4 Konfiguration av PlanDirekt

Det går nu att fylla i konfigurationsuppgifterna via Verktyg och knappen Konfigurera PlanDirekt.

Vid ifyllnad är det enbart en url som behöver anges:

PlanDirekt konfiguration	
Auktorisation	
Användar	
Lösenord	
Single Sign-On	☒
TrustedDomain	
TrustedDomain	*.sokigohosting.com
URL	
Url för inloggning mot PlanDirekt	
<input type="button" value="Testinloggning"/> <input type="button" value="Spara och Stäng"/>	

Om ni ska använda SAML2-nyckel för kopplingen mellan Focus och PlanDirekt, skapas denna i PlanDirekt.

Du bockar sedan i "Använd API nyckel" och fyller i den skapade nyckeln på raden under (API nyckel):

PlanDirekt konfiguration	
Auktorisation	
Använd API nyckel	☒
API nyckel
TrustedDomain	
TrustedDomain	*.sokigohosting.com
URL	
Url för inloggning mot...	https://u-plandirekt-admin.utv.sokigo.com/
<input type="button" value="Testinloggning"/> <input type="button" value="Spara och Stäng"/>	